

ZAKON

O MATIČNIM KNJIGAMA

("Sl. glasnik SRS", br. 15/90 i "Sl. glasnik RS", br. 57/2003)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

O ličnim stanjima građana vode se matične knjige.

U matične knjige upisuju se činjenice o rođenju, braku i smrti i druge činjenice predviđene ovim zakonom, kao i promene u vezi sa ovim činjenicama.

Član 2

Vođenje matičnih knjiga obezbeđuje opštinski organ uprave nadležan za poslove uprave, odnosno nadležni organ uprave u pokrajini (u daljem tekstu: nadležni organ).

Vođenje matičnih knjiga za područje Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija obezbeđuju organi uprave:

- grada Niša za opštine: Priština, Podujevo, Glogovac, Obilić, Lipljan i Kosovo Polje;

- grada Kragujevca za opštine: Peć, Istok i Klina;

- opštine Kraljevo za opštine: Kosovska Mitrovica, Srbica, Zubin Potok, Vučitrn, Zvečan i Leposavić;

- opštine Kruševac za opštine: Prizren, Orahovac, Suva Reka i Gora;

- opštine Jagodina za opštine: Đakovica i Dečani;

- opštine Vranje za opštine: Gnjilane, Vitina, Kosovska Kamenica i Novo Brdo;

- opštine Leskovac za opštine: Uroševac, Kačanik, Štimlje i Štrpce.

Matične knjige vode se po matičnim područjima, koje određuje skupština opštine.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, kada to odredi skupština opštine, matične knjige mogu da se vode za više matičnih područja.

Matične knjige neposredno vodi ovlašćeni radnik - matičar.

Matičar ima zamenika, koji zamenjuje matičara u slučaju njegove odsutnosti ili sprečenosti, sa svim ovlašćenjima matičara.

Član 3

Nadzor nad vođenjem matičnih knjiga vrši Republički sekretarijat za pravosuđe i upravu (u daljem tekstu: Republički sekretarijat).

Član 4

Pravo uvida u matične knjige, kao i u spise i rešenja na osnovu kojih se vrši upis u matične knjige dozvoliće se licu na koje se ti podaci odnose, ili članu njegove uže porodice, ili usvojiocu, odnosno staraocu, a drugom licu - samo kada ima za to neposredan i na zakonu zasnovan pravni interes.

II VRSTE MATIČNIH KNJIGA

Član 5

O činjenicama iz stava 2 člana 1 ovog zakona vode se matične knjige rođenih, matične knjige venčanih i matične knjige umrlih.

III SADRŽINA MATIČNIH KNJIGA

Član 6

U matične knjige, pored podataka propisanih Zakonom o osnovnim podacima za matične knjige (u daljem tekstu: savezni zakon) upisuju se i podaci:

1) u matične knjige rođenih - datum i mesto rođenja roditelja deteta, produženje i prestanak roditeljskog prava (staranje) i drugi podaci određeni zakonom ili drugim propisom donetim na osnovu zakona;

2) u matične knjige venčanih - promena imena i prezimena bračnih drugova i ime i prezime tumača, ako je njegovo prisustvo pri sklapanju braka bilo neophodno.

IV NAČIN VOĐENJA MATIČNIH KNJIGA

1. Način vođenja izvornika i drugog primerka matičnih knjiga

Član 7

Matične knjige vode se u dva primerka. Drugi primerak matičnih knjiga se vodi kao prepis ili overena fotokopija prvog primerka - izvornika ili se vodi na sredstvima za automatsku obradu podataka.

Ako se drugi primerak matičnih knjiga vodi na sredstvima za automatsku obradu podataka, matičar istovremeno sa upisom podataka u prvi primerak - izvornik, iste podatke unosi putem terminala na sredstvo za automatsku obradu podataka na kome se vodi drugi primerak.

Član 8

Matične knjige se zaključuju i overavaju krajem svake godine.

Izvornik matičnih knjiga čuva matičar, a drugi primerak matičnih knjiga Republički sekretarijat za unutrašnje poslove - organizaciona jedinica u opštini, odnosno nadležni opštinski organ uprave u pokrajini (u daljem tekstu: organ nadležan za čuvanje drugog primerka matičnih knjiga).

Matične knjige moraju se čuvati na način kojim se u najvećoj meri obezbeđuje njihova sigurnost od oštećenja i uništenja.

Izvornik i drugi primerak matičnih knjiga ne smeju se čuvati u istoj zgradi.

Član 9

Drugi primerak matičnih knjiga na sredstvima za automatsku obradu podataka vodi se u organu nadležnom za čuvanje drugog primerka matičnih knjiga.

Vođenje drugog primerka matičnih knjiga na sredstvima za automatsku obradu podataka može se poveriti drugom organu ili organizaciji.

Član 10

Ako se drugi primerak matičnih knjiga na sredstvima za automatsku obradu podataka ne vodi u organu nadležnom za čuvanje drugog primerka matičnih knjiga, već se vodi u drugom organu ili organizaciji, matičar je dužan da u roku od tri dana od zaključenja izvornika dostavi organu nadležnom za čuvanje drugog primerka matičnih knjiga na čuvanje magnetnu traku sa memorisanim sadržajem izvornika za tu godinu, a svake naredne godine do 15 januara da dostavi novu magnetnu traku sa memorisanim sadržajem izvornika za istu godinu radi obezbeđenja ažurnosti sadržaja i trajnosti magnetne trake koja se čuva.

Član 11

O svakom naknadnom upisu ili ispravci u izvorniku zaključene matične knjige matičar je dužan da u roku od tri dana od dana izvršenja upisa, odnosno ispravke dostavi

organu nadležnom za čuvanje drugog primerka matičnih knjiga, prepis naknadnog upisa, odnosno ispravke radi unošenja u drugi primerak matične knjige.

Ako se drugi primerak matičnih knjiga vodi na sredstvima za automatsku obradu podataka, matičar svaki naknadni upis ili ispravku unosi istovremeno u izvornik zaključene matične knjige i putem terminala na sredstvo za automatsku obradu podataka na kome se vodi drugi primerak.

2. Način upisivanja činjenica o rođenju, braku i smrti i drugih činjenica i podataka

Član 12

Matičar upisuje u matične knjige samo one činjenice i podatke koji su mu prijavljeni, odnosno koji sadrži akt nadležnog organa.

Matičar je dužan da izvršeni upis u matičnu knjigu pročita licu koje prijavljuje činjenice, odnosno svedocima i da to potvrdi u matičnoj knjizi.

Upis u matičnu knjigu potpisuje lice koje je prijavilo činjenice, svedoci i matičar.

Ako lice koje prijavljuje činjenice ili svedok odbije da potpiše upis koji je izvršen u matičnu knjigu, matičar će to utvrditi u matičnoj knjizi i o tome sačiniti zabeležku.

Član 13

Matičar je dužan da upis u matičnu knjigu izvrši bez odlaganja.

Izuzetno, matičar može odložiti upis radi dopune nepotpunih podataka. O odloženim upisima matičar vodi posebnu evidenciju.

Ako postoji osnovana sumnja da su pojedini podaci koji se upisuju u matičnu knjigu netačni, matičar je dužan da pre upisa proveri tačnost tih podataka.

Član 14

Ako su činjenice rođenja ili smrti prijavljene po isteku 30 dana od dana kada su se desile, ili ako usled više sile ili drugih sličnih razloga pojedine činjenice i podaci nisu mogli biti upisani u matične knjige, naknadni upis tih činjenica i podataka u matične knjige, matičar može izvršiti samo na osnovu rešenja organa nadležnog za vođenje matičnih knjiga na čijoj se teritoriji vodi matična knjiga u koju se ima izvršiti upis.

Član 15

Ako matičnu knjigu u kojoj treba izvršiti naknadni upis vodi drugi matičar, matičar koji je izvršio osnovni upis dužan je da u roku od tri dana od dana izvršenja upisa, o tome obavesti matičara koji vodi matičnu knjigu u kojoj treba izvršiti naknadni

upis, odnosno Savezni sekretarijat za inostrane poslove ako se ta matična knjiga vodi u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije u inostranstvu.

Ako matičar koji je izvršio osnovni upis vodi i matičnu knjigu u kojoj treba izvršiti naknadni upis, dužan je da naknadni upis izvrši odmah, a najkasnije sledećeg dana.

Matičar je dužan da u roku od 15 dana od upisa činjenice smrti, o smrti svakog lica izvesti organ nadležan za vođenje evidencije o prebivalištu i boravištu građana i za izdavanje lične karte, ako je umrlo lice posedovalo ličnu kartu.

Član 16

Greške koje je primetio pre zaključenja upisa u matičnu knjigu, matičar može sam ispraviti.

Ispravke u matičnim knjigama posle zaključenog upisa, matičar može izvršiti samo na osnovu rešenja nadležnog organa po mestu vođenja matične knjige u kojoj treba da se izvrši ispravka.

Ispravke u matičnim knjigama mogu se vršiti po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke, odnosno lica koje za to ima neposredan i na zakonu zasnovan pravni interes.

Član 17

Rođenje deteta upisuje se u matičnu knjigu rođenih matičnog područja na kome je mesto u kome se dete rodilo.

Rođenje deteta u saobraćajnom sredstvu upisuje se u matičnu knjigu matičnog područja na kome je mesto gde se putovanje majke završilo.

Dete čiji su roditelji nepoznati upisuje se u matičnu knjigu rođenih mesta gde je nađeno.

Upis iz stava 3 ovog člana vrši se na osnovu rešenja nadležnog organa starateljstva. Rešenje o upisu sadrži: lično ime i pol deteta, dan, mesec, godinu, čas i mesto rođenja deteta. Kao mesto rođenja upisuje se mesto gde je dete nađeno.

Organ starateljstva donosi rešenje iz stava 4 ovog člana na osnovu zapisnika o nalasku deteta. Ovaj zapisnik organ starateljstva dostavlja matičaru zajedno sa svojim rešenjem.

Član 18

Usvojeno dete upisuje se u matičnu knjigu rođenih matičnog područja na kome je mesto gde je dete rođeno, odnosno nađeno.

Potpuno usvojeno dete upisuje se u matičnu knjigu rođenih matičnog područja na kome je mesto gde je dete rođeno, odnosno nađeno, a na zahtev usvojioca upisaće se u matičnu knjigu rođenih matičnog područja po mestu prebivališta usvojioca u vreme zasnivanja potpunog usvajanja. Kao mesto rođenja upisuje se mesto prebivališta usvojioca.

Upis činjenica iz st. 1 i 2 ovog člana, vrši se na osnovu rešenja nadležnog organa starateljstva.

Rešenje o upisu sadrži: lično ime i pol deteta, dan, mesec i godinu, čas i mesto rođenja, državljanstvo deteta i podatke o roditeljima kod nepotpunog usvajanja, a u slučaju potpunog usvajanja umesto podataka o roditeljima, podatke o usvojiocima.

Član 19

Zaključenje braka upisuje se u matičnu knjigu venčanih koja se vodi za naseljeno mesto u kome je brak zaključen.

Činjenice utvrđene pravosnažnom presudom o postojanju braka, o oglašavanju braka nepostojećim ili poništenim, ili o razvodu braka upisuju se u matičnu knjigu venčanih i matične knjige rođenih.

Član 20

Činjenica smrti upisuje se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja na kome je mesto gde je smrt nastupila.

U slučaju da mesto gde je smrt nastupila nije poznato, činjenica smrti upisuje se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja na kome je mesto gde je leš nađen.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, u slučaju da je smrt nastupila u saobraćajnom sredstvu, činjenica smrti upisuje se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja na kome je mesto gde se umrli sahranjuje.

U slučaju da je smrt nastupila u saobraćajnom sredstvu, a umrli se sahranjuje u inostranstvu, činjenica smrti upisuje se na način propisan stavom 2 ovog člana.

Član 21

Proglašenje nestalog lica umrlim i smrt dokazana u sudskom postupku upisuje se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja na kome je mesto gde je bilo poslednje prebivalište umrlog, na osnovu pravosnažne sudske odluke.

Ako je poslednje prebivalište umrlog nepoznato ili u inostranstvu, činjenice iz stava 1 ovog člana upisuju se u matičnu knjigu umrlih matičnog područja na kome je mesto rođenja tog lica, a ako je njegovo mesto rođenja u inostranstvu - u matičnu knjigu umrlih mesta u kome je sedište suda koji je odluku doneo.

Član 22

Ako činjenica rođenja, zaključenja braka i smrti državljana Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji se nalaze u inostranstvu, nisu upisane u matične knjige koje se vode u jugoslovenskim diplomatskim ili konzularnim predstavništvima, upisuju se u matične knjige koje se vode po ovom zakonu.

Upis činjenica iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu izvoda iz matične knjige inostranog organa koji podnosi stranka, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Ako se ne može pribaviti izvod iz matične knjige inostranog organa upis činjenica iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu odluke nadležnog suda, odnosno rešenja nadležnog opštinskog organa uprave.

Član 23

Činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti, u slučaju iz člana 22 ovog zakona, upisuju se u matične knjige, i to:

1) činjenica rođenja - po mestu poslednjeg prebivališta roditelja u vreme rođenja deteta, a ako roditelji nisu imali zajedničko prebivalište upis se vrši po mestu prebivališta jednog od roditelja, a ako je mesto prebivališta roditelja nepoznato, upis se vrši po mestu rođenja jednog od roditelja;

2) činjenica zaključenja braka - po mestu poslednjeg prebivališta bračnih drugova u vreme zaključenja braka, a ako bračni drugovi nisu imali zajedničko prebivalište, upis se vrši po mestu prebivališta jednog od bračnih drugova, a ako je poslednje prebivalište bračnih drugova nepoznato upis se vrši po mestu rođenja jednog od bračnih drugova;

3) činjenica smrti - po mestu poslednjeg prebivališta umrlog, a ako je poslednje prebivalište nepoznato upis se vrši po mestu rođenja.

Ako se činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti ne mogu upisati u matične knjige na način propisan u stavu 1 ovog člana, zbog toga što je mesto rođenja lica nepoznato ili je u inostranstvu, upis se vrši u matične knjige one opštine na teritoriji grada Beograda koju odredi Skupština grada Beograda.

Lica rođena u inostranstvu, koja su prirođenjem stekla državljanstvo Socijalističke Republike Srbije i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, upisuju se u matičnu knjigu rođenih po mestu prebivališta, odnosno boravišta.

Činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti državljanina SFRJ koji je imao državljanstvo druge republike SFRJ ili je državljanin druge države nastale na teritoriji SFRJ i koji je stekao jugoslovensko državljanstvo, upisuju se u matičnu knjigu po mestu njegovog prebivališta.

Činjenice rođenja, zaključenja braka i smrti, u slučaju kada je mesto rođenja lica nepoznato ili je u inostranstvu, a zahteva se upis u matične knjige koje se vode na teritoriji socijalističke autonomne pokrajine, upisaće se u matične knjige one opštine koju odredi nadležni organ socijalističke autonomne pokrajine.

V PRIJAVLJIVANJE ČINJENICA O ROĐENJU, BRAKU I SMRTI RADI UPISIVANJA U MATIČNE KNJIGE

Član 24

U prijavu za upis u matične knjige moraju se navesti istiniti podaci.

Prijava može biti podneta pismeno ili usmeno.

Član 25

Rođenje deteta u zdravstvenoj ustanovi dužna je da prijavi zdravstvena ustanova.

Rođenje deteta van zdravstvene ustanove dužan je da prijavi otac deteta, a ako on nije u mogućnosti da to učini, drugi član domaćinstva, odnosno lice u čijem stanu je dete rođeno, ili majka čim za to bude sposobna, ili babica, ili lekar koji su sudelovali pri porođaju, a kad ovih lica nema ili su u nemogućnosti da rođenje prijave - lice koje je saznalo za rođenje deteta.

Rođenje deteta prijavljuje se u roku od 15 dana od dana rođenja.

Ako je dete mrtvo rođeno rođenje se mora prijaviti u roku od 24 časa od časa rođenja mrtvog deteta.

Član 26

Lica koja su po propisima o ličnom imenu ovlašćena da određuju lično ime deteta dužna su da radi upisa u matičnu knjigu rođenih prijave nadležnom matičaru lično ime deteta najdocije u roku od dva meseca od dana rođenja.

Ukoliko je rok iz stava 1 ovog člana protekao upis ličnog imena deteta izvršiće se na osnovu rešenja nadležnog organa.

Član 27

Činjenicu smrti dužni su da prijave članovi porodice sa kojima je umrli živeo. Ako ovih nema ili su oni u nemogućnosti da to učine, činjenicu smrti dužna su da prijave druga lica sa kojima je umrli živeo ili drugi članovi porodice koji su saznali za smrt, odnosno lica u čijem je stanu smrt nastupila. Ako nema ni ovih lica, činjenicu smrti dužno je da prijavi lice koje je prvo za smrt saznalo.

Činjenicu smrti za lice koje je umrlo u zdravstvenoj ustanovi, kasarni, kazneno-popravnoj ustanovi, hotelu, internatu ili drugoj ustanovi ili organizaciji dužna je da prijavi ustanova ili organizacija u kojoj je lice umrlo.

Činjenica smrti prijavljuje se u roku od tri dana od dana smrti, odnosno od dana nalaženja leša umrlog lica.

Ako je posebnim propisom određen za sahranu kraći rok od tri dana, činjenica smrti mora se prijaviti pre sahrane.

Član 28

Organ koji vrši uviđaj dužan je da činjenicu smrti prijavi nadležnom matičaru dostavljanjem jednog primerka zapisnika o uviđaju i potvrde o smrti.

Član 29

Prilikom prijavljivanja činjenice smrti mora se podneti potvrda o smrti koju izdaje zdravstvena ustanova ako je lice umrlo u zdravstvenoj ustanovi. Ako je lice umrlo van zdravstvene ustanove, potvrdu o smrti matičar će zatražiti od lekara koji je utvrdio smrt.

Bez potvrde o smrti ne može se izvršiti upis činjenice smrti u matičnu knjigu.

Član 30

Sahrana umrlog lica može se izvršiti pre prijavljivanja smrti matičaru, na osnovu dozvole Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove - organizacione jedinice u opštini na čijoj teritoriji će se umrlo lice sahraniti, ako iz opravdanih razloga nje bilo moguće prijaviti činjenicu smrti matičaru.

Član 31

Nadležni organi dužni su da odluke o činjenicama rođenja, zaključenja braka i smrti i promenama u vezi sa tim činjenicama dostave nadležnim matičarima u roku od 15 dana od dana kada su odluke postale pravosnažne.

VI IZVODI IZ MATIČNIH KNJIGA I UVERENJA O ČINJENICAMA I PODACIMA UPISANIM U MATIČNE KNJIGE

Član 32

Izvodi iz matičnih knjiga i uverenja koja se izdaju na osnovu matičnih knjiga imaju dokaznu snagu javnih isprava.

Član 33

zvod iz matičnih knjiga izdaje se na osnovu podataka sadržanih u izvorniku.

Izvod se može izdati i na osnovu podataka iz drugog primerka matičnih knjiga koje se vode na sredstvima za automatsku obradu podataka, s tim što se pre izdavanja izvoda ovi podaci moraju spraviti sa podacima iz izvornika.

Član 34

Izvodi iz matičnih knjiga sadrže poslednje podatke koji su upisani u matične knjige do vremena izdavanja izvoda.

Uverenja koja se izdaju na osnovu matičnih knjiga sadrže pojedine podatke upisane u matične knjige ili pojedine činjenice o ličnom stanju građana koje proizilaze iz tih podataka.

Član 35

Izvodi iz matičnih knjiga i uverenja o pojedinim podacima, ili o pojedinim činjenicama upisanim u matične knjige izdaju se na zahtev zainteresovanog lica. Izdavanje izvoda i uverenja neće se izvršiti samo ako je očigledno da se radi o zloupotrebi.

VII KAZNENE ODREDBE

Član 36

Novčanom kaznom do 70 dinara kazniće se za prekršaj:

1. ko prijavi rođenje deteta koje nije nastupilo ili zlonamerno da neistinite podatke o rođenju (član 24 ovog zakona);
2. ko da lažne podatke o smrti ili umrlom (član 24 ovog zakona);
3. ko u propisanom roku ne prijavi rođenje deteta (član 25 ovog zakona), ili ne odredi lično ime deteta (član 26 ovog zakona), ili ne prijavi smrt (član 27 ovog zakona);
4. ko pre prijavljivanja smrti matičaru izvrši sahranu bez dozvole nadležnog organa (član 30 ovog zakona).

Za prekršaje iz stava 1 tač. 1-3 ovog člana kazniće se zdravstvena ustanova ili drugo pravno lice novčanom kaznom do 1.400 dinara, a odgovorno lice u toj ustanovi ili drugom pravnom licu - novčanom kaznom do 70 dinara.

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 37

Matične knjige koje su vođene do 9. maja 1946. godine, kao i izvodi iz tih matičnih knjiga i uverenja koja se izdaju na osnovu tih matičnih knjiga, imaju dokaznu snagu javnih isprava.

Izvode i uverenja iz matičnih knjiga iz stava 1 ovog člana izdaje nadležni matičar.

Organi uprave gradova i opština koji po ovom zakonu obezbeđuju vođenje matičnih knjiga za područje Kosova i Metohije preuzeće matične knjige, arhive, predmete, registraturski materijal i opremu za rad organa čije će poslove obavljati.

Član 38

Ako su matične knjige uništene ili nestale, njihovom obnavljanju mora se pristupiti bez odlaganja.

Obnavljanje uništenih ili nestalih matičnih knjiga vrši matičar na osnovu odluke nadležnog organa.

Radi obnavljanja matičnih knjiga građani su dužni da daju podatke koji su im poznati.

Član 39

Ovlašćuje se Republički sekretarijat da donese bliže propise o:

- 1) načinu vođenja matičnih knjiga;
- 2) načinu vođenja postupka i sačinjavanju zapisnika o nađenom detetu;
- 3) načinu vršenja uvida u matične knjige i spise;
- 4) obrascu matičnih knjiga i registra matičnih knjiga;
- 5) načinu obnavljanja uništenih ili nestalih matičnih knjiga;

6) načinu izdavanja izvoda iz matičnih knjiga i uverenja o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige;

7) obrascu izvoda iz matičnih knjiga i uverenja o činjenicama i podacima upisanim u matične knjige.

Ovlašćuju se Republički sekretarijat za unutrašnje poslove i republički organ uprave nadležan za poslove zdravstva da sporazumno donesu propise o postupku izdavanja i obrascu potvrde o smrti.

Član 40

Propisi na osnovu ovlašćenja iz člana 39 ovog zakona doneće se u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 41

Odredbe čl. 1 i 2, 4-23, 37, 38, člana 39 stav 1 tač. 1-5 i član 41 ovog zakona, na osnovu Amandmana XXXIII, tačka 5 na Ustav Socijalističke Republike Srbije, primenjuju se na celoj teritoriji Republike.

Član 42

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o matičnim knjigama ("Službeni glasnik SRS", broj 27/86 - prečišćen tekst) i član 36 Zakona o izmenama zakona kojima su određene novčane kazne za prekršaje ("Službeni glasnik SRS", broj 6/89).

Član 43

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Socijalističke Republike Srbije".